

Vážený pan ministr
Ing. Jozef Síkela
Ministerstvo průmyslu a obchodu
Na Františku 32
110 15 Praha 1

DATOVOU SCHRÁNKOU

V Praze dne 17. března 2022

Vyhlášení tendru na rozšíření Jaderné elektrárny Dukovany

Vážený pane ministře,

Transparency International – Česká republika, o.p.s., v rámci své činnosti sleduje přípravu projektu rozšíření Jaderné elektrárny Dukovany. Ta byla v režii minulé vlády velice netransparentní – vláda Andreje Babiše včetně ministra průmyslu a obchodu Karla Havlíčka, samo Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO), Stálý výbor pro výstavbu nových jaderných zdrojů (SVVNJZ) ani ČEZ, a. s., neposkytovaly veřejnosti zásadní informace k největšímu investičnímu projektu České republiky.¹ Situace byla vypjatá především z důvodu aktivních snah o zapojení dodavatelů z bezpečnostně-politicky rizikových zemí, ale ani po vyloučení ruských a čínských firem z účasti na tendru se nezlepšilo informování veřejnosti o tom, co projekt obnáší. Geopolitická rizika přitom nebyla a nejsou jediným faktorem, který výhodnost nebo dokonce smysluplnost investice ovlivňuje.

Vláda na svém nedávném jednání dne 2. 3. 2022 přijala usnesení č. 157², kterým jste byl dle mediálních výstupů pověřen k podniknutí potřebných kroků k vyhlášení tendru na výstavbu nových bloků v Jaderné elektrárně Dukovany.³ Tento krok by rozhodně měly doprovázet podrobnější informace k parametrům onoho tendru.

Zatím nebylo uspokojivě vysvětleno, jak bude projekt financován a především kolik bude vlastně stát. Zkušenosti ze zahraničí ukazují⁴, že v současné době je velkým problémem nové jaderné bloky postavit včas a za předem smlouvenou cenu. Dochází k mnohaletým průtahům a skutečné náklady výrazně (až násobně) převyšují původní předpoklady. Předchozí vládou udávaná cena (162 miliard korun) byla nejen v tomto světle ale i podle odborníků výrazně podhodnocena. Každá udávaná cena bude pochopitelně v této fázi nanejvýš kvalifikovaným odhadem, ale jistě ji lze alespoň rámcově určit tak, aby to odpovídalo současným očekáváním.

Dále nebyla uspokojivě vyřešena otázka, jestli může stát vyhlásit tendr tak, aniž by se postupovalo dle zákona o zadávání veřejných zakázek. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) totiž vydal v roce 2019 stanovisko⁵, ve kterém potvrzuje, že na výstavbu nového jaderného bloku nelze použít bezpečnostní výjimku ze zákona o zadávání veřejných zakázek. Navíc byl už v roce 2018 SVVNJZ

¹ Některé podklady získané na základě žádosti o přístup k informacím zveřejňovala TI na svých stránkách:

<https://www.transparency.cz/kauzy/netransparentni-projekt-dostavby-jaderne-elektrarny-dukovany/>

Ani po výzvách nepřistoupily MPO nebo SVVNJZ k tomu, aby podklady samy zveřejňovaly.

² Na rozdíl od většiny ostatních usnesení vlády z téhož dne, nebylo znění tohoto usnesení dosud vloženo na web vlády: <https://apps.odok.cz/djv-agenda?date=2022-03-02>

³ <https://ct24.ceskatelevize.cz/ekonomika/3449836-spustime-tendr-na-dostavbu-dukovan-rozhodl-kabinet>

⁴ <https://temelin.cz/aktuality/ekonomika-jadra/nova-studie-zajemci-o-dukovansky-tendr-nezvladaji-dodrzovat-ceny-ani-terminy-grafiky>

⁵ https://www.transparency.cz/wp-content/uploads/2021/03/Odpove%CC%8Cd%CC%8C na z%CC%8Ca%CC%81dost o stanovisko-Hynek_Brom_UOHS.pdf

varován⁶ místopředsedkyní ÚOHS před tím, že použití bezpečnostní výjimky by mohlo odporovat evropskému právu. Ministerstvo průmyslu a obchodu přesto ještě na začátku roku 2021 na dotaz TI potvrdilo⁷, že právě podle této výjimky bude ČEZ, a. s., postupovat. Netransparentní postupy jednotlivých aktérů, jejichž detaily a kontext popisují uvedené mediální výstupy, vzbuzují řadu pochybností. Také z toho důvodu byl zřejmě ve volebním programu koalice Pirátů a Starostů kladen důraz na to, aby byl budoucí rozvoj jaderných elektráren činěn na základě zevrubných analýz.⁸ Nejsme si však vědomi toho, že by k vyhotovení těchto analýz, natož jejich zveřejnění, došlo.

Jako organizace, která se věnuje aspektům protikorupční odolnosti a hospodárnosti veřejných investic se nijak nevyjadřujeme k tomu, zda je rozšíření jaderné elektrárny v Dukovanech vhodným či potřebným způsobem, jak zajistit dodávky elektrické energie pro Českou republiku. Posouzení dopadů na životní prostředí a energetiku je v hledáčku jiných institucí a organizací, které mají potřebnou expertizu. Zároveň je však vzhledem k velikosti investice jasné, že mnoho zájmových skupin bude uplatňovat svůj vliv bez ohledu na to, co je nejlepším řešením pro Českou republiku a její zdroje energie.

Má-li být tendr na rozšíření Jaderné elektrárny Dukovany vyhlášen, považujeme za naprosto nezbytné, aby bylo veřejnosti nejprve zodpovězeno na otázky, jakým způsobem bude projekt financován a kolik bude maximální očekávaný náklad veřejných rozpočtů. Zároveň by měly být rozptýleny pochybnosti o tom, zda je postup vlády, potažmo investora ČEZ, a. s., v souladu s evropským a českým právem, aby nedošlo k další odborné diskreditaci české vlády při snaze prosadit stavbu nového jaderného bloku a s tím souvisejícím mnohamiliardovým ztrátám veřejných prostředků.

S pozdravem

.....
Transparency International – Česká republika, o.p.s.

Petr Leyer
ředitel

⁶ <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/antimonopolni-urad-dukovany-tendr/r~b5f1ee722d6911eb80e60cc47ab5f122/>

⁷ <https://www.transparency.cz/chaoticky-a-netransparentni-tendr-na-dukovany-ohrozuje-bezpecnostni-i-ekonomicke-zajmy-cr-ministr-havlicek-prosazuje-nezakonnou-vyjimku/>

⁸ „Zpracujeme analýzu využití současných lokalit jaderných elektráren k dalšímu rozvoji při splnění jasných technických, ekonomických a bezpečnostních podmínek. Na základě zevrubné analýzy zvážíme ekonomickou a bezpečnostní výhodnost rozvoje jaderných elektráren. V každém případě se na tomto procesu nebudou podílet autoritářské režimy, jako je Rusko nebo Čína.“

Dostupné zde: <https://www.piratiastarostove.cz/program/pokrokov-a-udrzitelna-energetika/>